

Helsingin kaupungin näkemyksiä hallintovaliokunnalle koskien hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamista

Sampo Pajari

Talous- ja strategiajohtaja
sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

3.6.2026

Helsinki

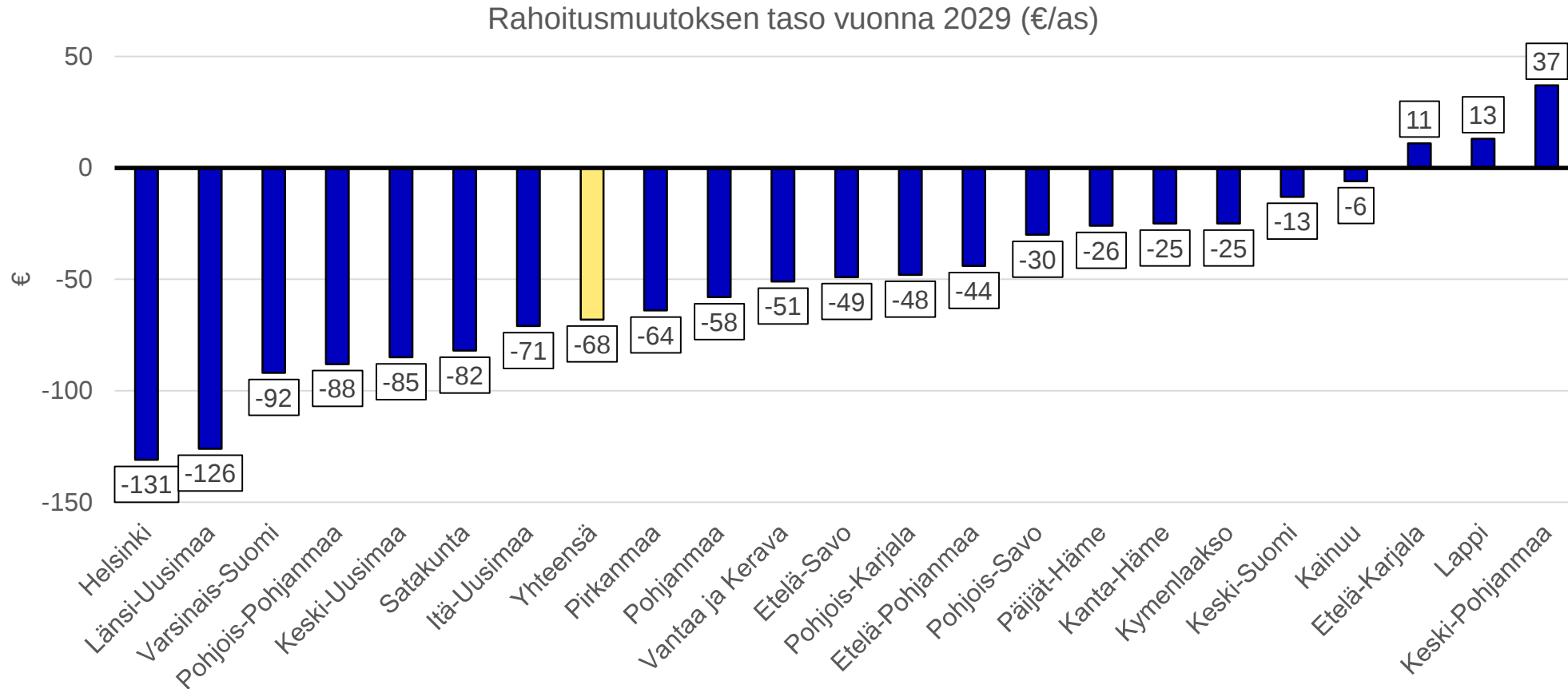

Esitetyt leikkaukset jakautuvat kohtuuttoman epätasaisesti

- **Rahoitusmalliin esitetyt leikkaukset jakautuvat alueille epätasaisesti:** Helsingiltä leikattaisiin 131 euroa asukasta kohden, noin kaksinkertaisesti maan keskiarvoon verrattuna. Keskimääräinen leikkaus manner-Suomessa on 68 euroa asukasta kohden.
- **Leikkaus on Helsingille kohtuuton, sillä se kuuluu jo maan edullisimpien alueiden joukkoon** sekä asukaskohtaisessa rahoituksessa että asukaskohtaisissa kustannuksissa. Vertailukelpoiset hyvinvointialueet saavat selvästi pienemmät leikkaukset, vaikka niiden taloustilanne ei ole Helsinkiä heikompi.
- **Helsinki on yksi palvelut kustannustehokkaimmin tuottavista alueista.** Nyt esitettyjä näin mittavia leikkauksia ei olisi enää mitenkään mahdollista toteuttaa Helsingissä pelkillä tehostamistoimilla, vaan hallituksen esitys tarkoittaisi rajuja leikkauksia helsinkiläisten lakisääteisiin palveluihin.
- **Helsingin suuri asukasmäärä tulee ottaa huomioon viime vuosien ylijäämän suuruutta arvioitaessa.** Asukasta kohden tarkasteltuna vuosien 2023 ja 2024 tulos on käytännössä ollut tasapainossa: alle 5 euroa per asukas ja noin prosentin verran rahoituksesta ylijäämää.

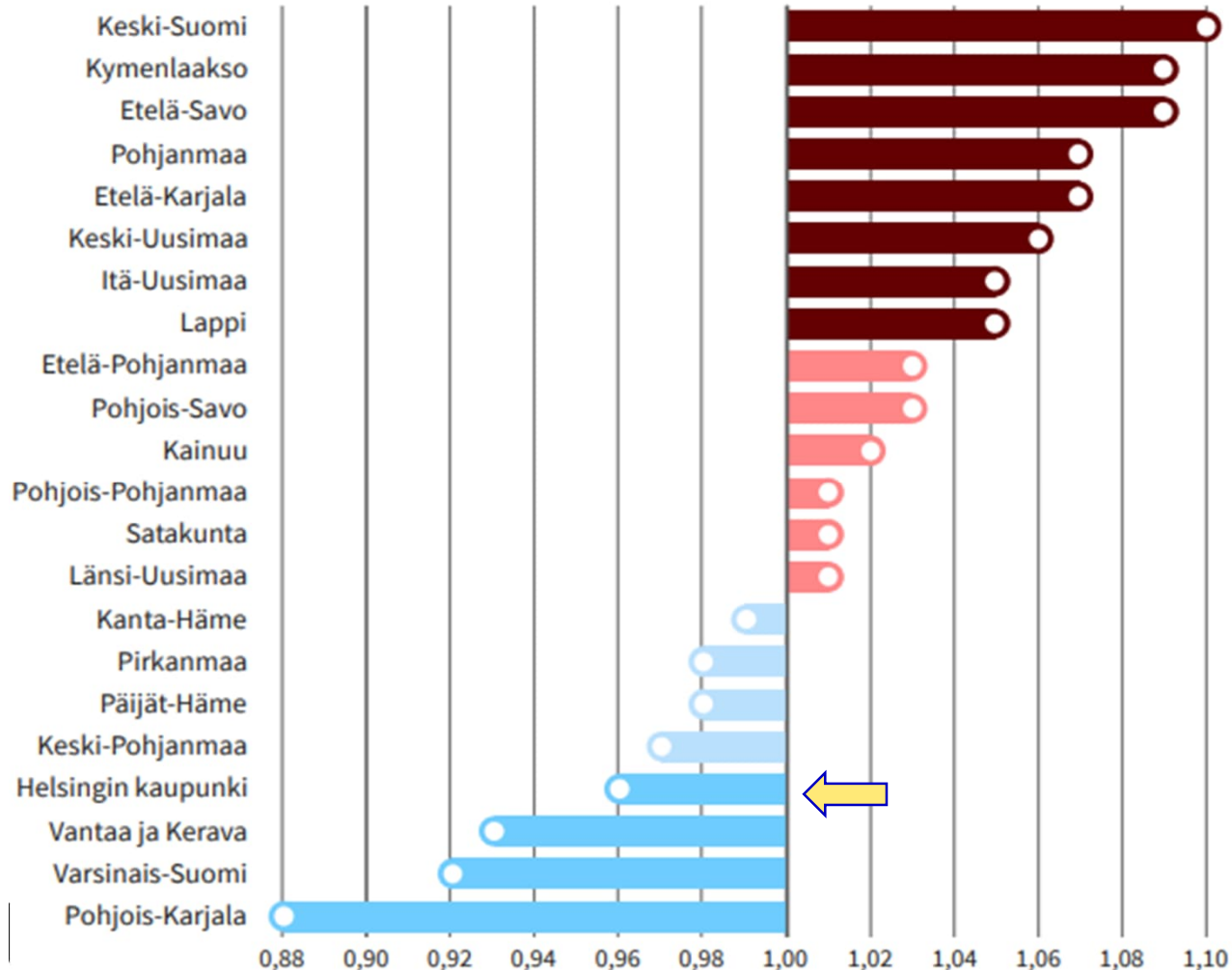
Leikkaukset kohdistuvat epätasaisesti

Asukaskohtaisesti laskettuna Helsinkiin kohdistuva leikkaus on 93 % suurempi kuin maan keskiarvo

Helsinki tuottaa palvelut kustannustehokkaasti

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeeseen suhteutetut kustannukset 2024

- Helsingin palvelutarpeeseen suhteutetut kustannukset ovat alueista neljänneksi pienimmät.
- Helsinki on jo toteuttanut merkittävän muutosohjelman, jossa on mm. lisätty kustannustehokkuutta ja tuottavuutta sekä lisätty tuloja.
- Kuviossa esitetään alueen palvelutarpeeseen suhteutettujen kustannusten poikkeama keskiarvosta. Mitä pienempi luku on, sitä pienemmät ovat alueen kustannukset palvelutarpeeseen suhteutettuna.
- Lähde THL: valtakunnallinen asiantuntija-arvio syksyltä 2025.

Esitetyt leikkaukset heikentävät rahoitusmallin kannusteita ja uskottavuutta

- **Hallituksen esitys puuttuu rahoitusmallin jakoperusteisiin huolestuttavalla tavalla.** Nämä muutokset ovat haitallisia ja rikkovat rahoitusmallin perusperiaatteita, rangaisten vastuullisesti taloutensa hoitaneita alueita ja romuttaen kannusteet säästöihin ja talouden tasapainottamiseen.
- **Leikkausten kohdentamisen näin voimakkaasti yksittäisille alueille pitäisi perustua perinpohjaisen analyysin tuottamiin tuloksiin, ei mielivaltaan.** Nyt näin ei ole tehty.
- Esityksessä perustellaan, että rahoitusta leikattaisiin eniten niiltä alueilta, joiden rahoitus kasvaa eniten tulevina vuosina. **Perustelu on kestämaton, sillä rahoituksen kasvu tulee suhteuttaa väestön ja palvelutarpeen kasvuun.**
- **Esitys on epäoikeudenmukainen ja kannustimiltaan väärä.** Se on korjattava tasapainoisemmaksi, jotta Helsingillä on mahdollisuus vastata kasvavaan palvelutarpeeseen.

Rahoitusmallia on kehitettävä pitkäjänteisesti

- Nyt ei olisi oikea aika kohdistaa näin mittavia uusia säästöjä alueille. On annettava aikaa kehittää toimintaa ja tehdä investointeja, jotta tuottavuutta voidaan parantaa pitkäjänteisesti.
- Tiheästi muuttuva rahoituksen näkymä heikentää pitkäjänteistä talouden ja toiminnan suunnittelua
- **Rahoitusmallia ei pidä muokata siksi, että väliaikaisesti heikossa taloudellisessa tilanteessa olevia alueita voitaisiin tukea.** Sitä varten on jo käytettävissä työkaluja kuten lisäämisen kattamiseen, arviointimenettely ja tarvittaessa myös lisärahoitusmahdollisuus.
- Rahoitusmallin uskottavuuden kannalta on kriittistä, että rahoitusmallia kehitettäessä alueille luodaan riittävät kannusteet järjestää palvelut suomalaisille tehokkaasti ja laadukkaasti.
- Rahoitusmallin uskottavuuden palauttamiseksi kehitystyötä tulisi kohdentaa tietopohjan luotettavuuden parantamiseen.

Leikkaukset on kohdennettava tuhoamatta rahoitusmallin kannusteita ja uskottavuutta

Hallituksen esityksessä pitää korjata ainakin seuraavat ongelmat:

1. **Yksityisen sektorin diagnooseja ei tule rajata aineistopoiminnan ulkopuolelle**, sillä ne kuvaavat omalta osaltaan väestön sairastavuutta eli alueen palvelutarvetta. Lisäksi aineistopoiminnassa ei vielä kyetä erottamaan esim. julkisen sektorin ostopalveluhankintoja muista diagnoositiedoista.
 2. **Siirtymätasaukseen kohdistuva säästötoimenpide tulee kohdistaa tasapuolisesti kaikille alueille ilman poikkeuksia.** Jo nykyinen porrastus leikkaa Helsingin saamaa siirtymätasauksista merkittäväällä tavalla. Lisäporrastus ei ole enää perusteltua tai kohtuullista taloutensa erityisen hyvin hoitaneelle Helsingille.
 3. **Jos tasausmalli säädetään, se on ehdottomasti säädettävä määräaikaiseksi vuosille 2027–2029.** Tasausmalli on tarkoitettu rahoitusta vakauttavaksi ja luonteeltaan väliaikaiseksi ratkaisuksi. Esityksessä sitä ei kuitenkaan ehdoteta säädettäväksi väliaikaiseksi.
 4. **Lakisääteisiä tehtävämuutoksia ei tule huomioida tasausmallissa.** Nyt ehdotettu tasausmalli johtaa käytännössä tilanteeseen, jossa alueilta, joiden rahoitus ei kasva, ei tehtävänmuutosten myötä leikattaisi rahoitusta. Silti ne saisivat velvoitteiden keventymisen tai asiakasmaksujen korotusten myötä tehtävänmuutosten taloudelliset hyödyt.
- **Jos leikkauksia tehdään, ne pitää kohdentaa kokonaisrahoitukseen, jolloin ne kohdistuisivat alueille tasaisesti rahoitusosuuksien mukaisesti.**